

Ezker berria nora gabe: Marcuse, berriz ere profeta

Euskal herri-mugimendua krisi batetan erori dela, edo bata dugula, dirudi. Eta Europan eta Amerikan ere, ezker berria orientazioa galdurik, nora gabe, estrategia berriren bat bururatu beharrean, aurkitzen da.

«...gainerontzeko mundu guztiak hoin nahlaeren obedientzi barruan ibili beharko du hemendik aurrera...»

Europan eta Amerikan ezker berria sortarazi zuten faktore inportanteenak bezala, agian laurok kontatu litezke:

1. Mendebaleko ezkerre konpromiso gehiegirik sarek harrapatuak eta zaharturik zegoela: hein handi batean behintzat sistimak azpiraturik, eta teoria zaharrei atxikirik. Ezkerren gizarte-kritikak jadanik ez zuten gazte asko konbentzitzen. Halaber, gazteen ustez, ezkerren teoria sozialistak zaharkituta daude: gizarte moderno batetarako modelo sozialistak ez da oraindik pentsatu, eta Alderdi (sozialista edo komunista) klasikoaren modeloez ez dute gizarte aurreratu eta teknifikatu honetarako balio.

2. Desestalinizazioaz gero, batez ere eguzkialdean, ezker marxista klasikoaren (hau da, komunismoaren) gaitzak gero eta nabarmenago agertzen zirela. Gizartearen antolamendu sozial eta politikoan, batik-bat: langileen erakunde libre eta beregain denik ez dago. Sindikatari-erdi. Alderdiak ere ez. Herri-eritzi libreak ez. Aginplidaren kontrolak ez herriaren esku. Laburki: aginplid autoritarioa eta gizartearen antolamendu hierarkikoa, burokraziak eta errepresioak hesiturik, bizitza sozial eta politikoan bezalaxe, produzio harremanetan.

3. Bestalde, komunisten sistema ekonomikorik efektiboena, azkarrena eta produktiboa bezala gomendatzen zuten beren produzio-sistema: lortu dituzten aurrerapen industrial izugarriengatik harrotzen ziren. Plangintzaren arrazoizotasuna gortzen zuten. Kapitalismoari "produzio-sistema irrazionala" xeriztzen, etab. Baina sistema sozialista sobietarraren produktibotasunari ere geroz-eta aje eta akats gehiago agertu zaizkio. "Lehenengo industrializazioarako" modelo baliagarria badirudi ere, industria teknologikoaren faserako desbentajan ageri da, dirudienez.

Eta egiazki sistimarik produktiborena izango balitz ere, ezker berria ez litzake horrekin bakarrik kontentatuko. Marxek eta Engelsek sistema sozialista kapitalista baino efektiboagoa izango zela itxarotzen zuten: sistema zuzenagoa izango omen zelako, gizonek libre eta gustora lanegingo omen zutelako, ez lanaren antolatzea errepresio-egoak efektibitate gehiago lor lezakeelako. Ezker berriak, Marxek bezala, lan efektiboagoa ez baina

"lan askatua" nahi du, eta produzio-efektibitatea ez du (izatekotan ere) askatasunaren ondorio bezala baizik onesten. Bestela faxistek ere arrazoi lukete.

Beraz, ezker berriak ez zedukan kapitalismoaren alternatiba antzean "modelo sobietarra" eskaintzerik. Une batez Cuba aipatzen zen: baina hau, dagoeneko, sobietarrek beren manupera bildurik dago. Orain, batzutan, Txina aipatzen da.

Ezker berria alde bietara zen kritikiko, horregatik: sistema biak kritikatzeko zuten, nola amerikanoa hala sobietarra. Eta hauk biok zuden, orobat, ezker berriaren kontra. Alderdi Komunista klasikoak ezker berriekin konforme ez egotea konprengiarri bazen ere, de fakto ezker berriok Parisen, Berlinen, Tokion eta Washingtonen erreboltatzen ziren: eta benetan harrigarri gertatzen zen, hortakoz, Alderdi Komunista errebolta hura aprobetxatzen ere ia batera ez saiatzea, berandu arte behintzat. Alderantziz, kapitalistekin batera ziharduten, ezker berria hondatzeko.

Inondik ere ezker berrien mugimendua ez zen Moskuren planetan ongi koadratzen: Moskuk mendebalek baino ere garrazkiago eta intoleranteago erreazionatu zuten ezker berriaren kontra.

4. Ezker berriari zeragion laugarren faktore Hirugarren Munduaren burruka zen. Bi blokeen arteko konfliktuak gogorrenak Hirugarren Munduan lehortu dira. Baina dudagarria da, jadanik, mundu honetako antinomiarik gogorrena bi blokeen artekoa ote den, eta ez herri aurreratu eta atzeratu artekoa. Lur-globoaren iparraldeko nazio aurreratuak (USA/Canada, Europa, URSS, Japon) interes-batasun haundiagoa dute beren artean, globoaren hegoaldeko nazioekin edo Hirugarren Munduarekin baino. Hau da, beren interesen burrukak egin arren, hegoaldeari buruz interes komun asko dute, eta, interesok gidaturik, erraz elkar hartzen dute, beren komunidade interes zaintzeko.

Batez ere Ipar-Amerikan, baina Europan ere bai, Vietnamgo gudua izan da ezker berriari gehiena dargiona. Eta esan liteke, arrunkia, ia ezker berriaren ekinza guziek Hirugarren Munduari begiratzen ziotela. Halabaina, Hirugarren Munduan ere, biziki nahasturik zegoen egoera: batetik, potentzia handiek

geroz-eta gehiago errespetatzen zizuten bata bestearen interesak. Eta, bestetik, Hirugarren Munduan bertan estrategia ezberdinak zaramakiten ezkerteriarrek: Alderdi Komunista klasikoak eta iraultzagile berriak (gerilleroak, tupamaroak, etab.) elkarrengandik urrundu izanik, ezker berriak bigarrenei alde jartzen ziren.

Horiek supiztu zuten eta indartu zuten ezker berria. Beste faktore batzuk, 1) edozein ezkerren eragile arrunt dira, eta ez dago aipatu beharrik: mendebale kapitalistako gizarte biziera, adibidez, edo 2) leku-une mugatu batzuetako espezi-fikoak ziren: minorien problemak, esaterako (hala nola beltzak Amerikan, nazio-hauziak beste toki batzutan, etab.).

Ikusten denez, ezker berriak bi blokeen kontrariotasuna behar zuten bizitzeko eta gizarteari eragiteko. Konfliktuak behar zituen. Bien kontrariotasunaren erdian aurkitzen zuten leku eta orientazio, demokratikoa radikal batetik eta sozialista radikal bestetik. Joera ezberdinen konfliktuak behar zituen, batez ere, gizarte forma hauen gaitzuek salatze eta puntualki ilkusezkeretako. Konfliktu hauetan bi blokeak beste inola baino hobeto behartzen bait zuten bata bestea

desmaskarazera eta beren interes gorritan biluzi agertzera.

Mundua, ordea, "dimensio bakarreko" gizartera doa bortizki. Haundien garro interesek, konfliktuak itotzera edo ahaztera daramazki. Adiskidetzera. Kapitalisten eta komunisten komunidade interes gero eta indartzenago eta berari da. Eta ezker berriak, orain artean zedukan orientazioa, galtzen du.

Zeren-eta orain arte gutienez interes diferentean eta joera diferentean, burruka moderatu bat baldin bazegoen, orain interes haiek bategingo dutela, eta mundu guzian interes nagusi bakar haren mende lotu nahiko dela, bait dirudi: Sobiet Batasunaren eta USA-ren garro interes nagusia bion elkartasuna lortzea bada, gainerontzeko mundu guztiak —Hirugarren Munduak batez ere— interes horren obedientziaren barruan ibili beharko du hemendik aurrera. Zer egingo du Txinak? Horrek kezkatzen ditu bi haundiak batez ere Sobiet Batasuna.

Prozesu honi askok igarri baldin hazion, inork ez zuten Marcusek bezain ongi hauteman. Jadanik 1970-eko kurro batzuetan salatu zuena, 1972-ko "Kontrairaultza eta errebolta" liburuan xehekiago aztertu di-

gu, ezker berriaren kritika zorrotz batekin batera.

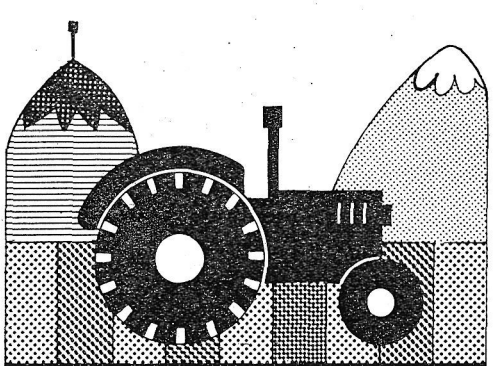
Luzarora, Marcusek uste duenez, komunista eta kapitalista elkartasun politiko batetarako doaz. Eta ezker berriak biek enbarazo bat ikusiko dute, beren "errealismoa" eta interes-koesistentzia oraingo zematzerik ez badu ere, nekagarri eta higuingarri gerta daitekeena. Ezker berriak biak kontra edukiko ditu, eta bien kontra ihardun beharko du. Baina, batez ere, biek sortu nahi duten "konfliktu-rik gabeko" kontsumo-gizarte, edukiko du ezker berriak bere kontra: interes bat bakarreko gizarte.

Orain arteko asmo eta obligazioak utzi, iraultza asmoak nahiz demokraziaren begirunea (Watergate!), eta mundua interes baten inguruan "restaurazioari" ekitera doa: posizioak hobetu nahiak ez baina finkatu eta indartu nahiak agintzen du jadanik; aurreratu nahiak ez baina irmotu nahiak. Ez mundua demokratizatu, eta ez gizarateak irauli, nahi dute haundiak: gauzak dauden bezala utzi, ta aberastu, nahi dute bakarrik.

Munduaren garro status quo-ak bi haundien bedeinkazioa du.

JOXE AZURMENDI

ESTABLECIMIENTOS ayastaran DONOSTIA	FERRETERIA BURNI - SALGAIK Urbietan, 25	ELECTRODOMESTICOS ETXERAKO ELEKTRO- TRESNAK Urbietan, 27 - Isabel II, 2	RAILITE LEGEZKO ZABALTXAILLEA Aldaonea, 4	Urrutizkifiek: 44300 ta 428787
--	--	---	---	-----------------------------------

GIPUZKOA'KO NEKAZARITZA PIZTU ETA INDARTU

Gure ardurarik audienetako bat, Gipuzkoa'ko nekazaritza piztu eta indartzea da; era ontan, probintziko aberastasuna geitu egiten bai dugu. Gure laguntzakin:

- maisterrak bere baserria erosi dezake.
- nekazaritzarako fresnak erosi.
- abereentzat dituan ikuliuak berri.
- kasta oneko beiak erosi.

Gizartea atsegiñagoa egin.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA

